

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 376-056.26-053.2 (477+430)

Наталія Бездідько

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-4384-6757

Юрій Лянной

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-3498-3960
DOI 10.24139/2312-5993/2021.08/232-242

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ КОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

У статті розглянуто проблему реабілітації й соціалізації дітей з інвалідністю в умовах сучасного розвитку суспільства України та Німеччини. Особлива увага приділена методичним засадам корекційної допомоги. Зауважено, що саме центри реабілітації повинні координувати та управляти процесом створення сприятливого реабілітаційного простору для дітей із інвалідністю. Проаналізовано методики, які використовуються для реабілітації дітей та осіб з інвалідністю. Досліджено індивідуальну програму реабілітації інваліда, яка визначає види, форми і об'єм реабілітаційних заходів, оптимальні строки їх здійснення і конкретних виконавців.

Ключові слова: реабілітаційний центр, діти з інвалідністю, реабілітація, корекція, корекційної-розвивальні методики, корекційна допомога, комплексність, методичні засади.

Постановка проблеми. У сучасних умовах в світі на провідному місці знаходяться показники, що характеризують ефективність турботи держави та органів влади про населення, про стан їх здоров'я, надання допомоги соціально незахищеним верствам населення – особам, які мають інвалідність. Тому нині особлива увага приділяється вирішенню низки завдань, пов'язаних із реабілітацією дітей та осіб з інвалідністю віком від 0 до 25 років та визначення напрямів їх адаптування в соціальному середовищі. Дитяча інвалідність в Україні має стійку тенденцію до зростання на фоні зниження показника народжуваності. Ця ситуація вимагає створення й забезпечення необхідних умов для соціальної реабілітації дітей із інвалідністю, яка надасть можливість їм вести активне життя та поступово інтегрувати в суспільство.

Актуальність проблеми полягає в створенні сприятливого корекційно-реабілітаційного простору для забезпечення реабілітації дітей та осіб із інвалідністю з подальшою можливістю ефективної адаптації в активному соціальному житті та забезпеченні їх соціально-комунікативних потреб.

Аналіз актуальних досліджень. Підвищення інтересу до проблеми надання якісної корекційної допомоги дітям з інвалідністю відчувається в

останні роки. У цьому контексті заслуговують на увагу праці Л. Кунельської, М. Мауковської, М. Фурсова. Значна кількість робіт присвячена реабілітації дезадаптованих дітей у спеціальних закладах (Г. Іващенко, Н. Каншоністова, М. Плоткін, Д. Комсов). Досліджувалось і питання участі сім'ї дитини з інвалідністю в реабілітаційному процесі (Л. Грачова, Н. Дементьєва, Г. Багаєва, Т. Ісаєва, М. Ліборокіна). Значимими є роботи, які розглядають альтернативні підходи до організації реабілітаційної діяльності через реабілітаційні центри (А. Панова, Б. Шапіро, О. Холостова, Л. Алексєєва). Значну увагу питанню розвитку життєвої компетентності дітей із інвалідністю приділяють вітчизняні вчені Л. Сохань, Т. Титаренко, В. Циба, В. Тарсун, Л. Артемова. Проте, незважаючи на численні напрацювання і здобутки вітчизняних учених, питання вивчення світового досвіду в сфері реалізації державної політики підтримки дітей із інвалідністю та його імплементація в Україні потребують додаткових досліджень.

Мета статті – з'ясувати методичні засади корекційної допомоги дітям з інвалідністю в умовах реабілітаційних центрів України (на прикладі КУ СОР – Сумського обласного центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю) та Німеччини (організація для людей з обмеженими можливостями «Wiechernheim» в місті Франкфурт-на-Одері, Німеччина (далі – Організація)) у практиці реабілітаційної роботи з дітьми з інвалідністю різних вікових категорій та нозологій.

Методи дослідження. Дослідження ґрунтується на принципах науковості, системності, єдності загальнолюдського й національного, традиційного та інноваційного. Досягнення мети уможливилось використанням загальнонаукових та конкретно наукових методів: аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація (що забезпечили можливість виокремлення провідних напрямів дослідження та формулювання висновків).

Виклад основного матеріалу. Важливу роль у процесі реабілітації та адаптуванні дітей із особливими потребами відіграють спільні дії педагогічних та медичних працівників центрів комплексної реабілітації. Саме компетентність педагогів-реабілітологів, практичних психологів, дефектологів, логопедів, соціальних педагогів, фізреабілітологів та всіх, хто є учасником реабілітаційного процесу, надає дитині шансу бути адаптованим до майбутнього життя. На заняттях із особливими дітьми педагогічні працівники центру комплексної реабілітації впроваджують сучасні технології, методи та інноваційні соціально-культурні проєкти, що допомагають у корекційно-розвивальному процесі та розвивають соціальну активність дітей і осіб з інвалідністю, стимулюють дітей до

набуття вмінь та навичок соціальних, комунікативних, особистісних, екологічних, етичних компетентностей.

У КУ СОР – Сумському обласному центрі комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю (далі – Центр) постійно впроваджуються новітні педагогічні корекційно-розвивальні методики: Монтессорі-терапія, LEGO-терапія, казкотерапія, пісочна терапія, сенсорна інтеграція (снюзлентерапія), арт-терапія, музикотерапія, психокорекція... Ці методики поєднуються, систематизуються й застосовуються окремо до кожної дитини, враховуючи захворювання, стан здоров'я дитини, відповідно індивідуальній програмі реабілітації особи з інвалідністю (*КУ СОР – Сумського обласного центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю: головна сторінка*).

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю є обов'язковою для виконання реабілітаційними установами, у яких перебуває особа або дитина з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності. Індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю передбачено впровадження, застосування й виконання комплексу оптимальних видів, форм, обсягів, строків реабілітаційних заходів із визначенням порядку, місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здібностей особи з або дитини з інвалідністю (*Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю №757, 2007*). У той самий час для особи або дитини з інвалідністю індивідуальна програма носить рекомендаційний характер, що надає право законним представниками дитини з інвалідністю відмовитися від будь-якого виду, форми та обсягу передбачених реабілітаційних заходів, або від усієї програми в цілому (*Наказ Міністерства соціальної політики України «Деякі питання комплексної реабілітації осіб з інвалідністю» №855*).

У ході виконання програми реабілітації осіб із інвалідністю фахівцями психолого-педагогічного напрямку здійснюються такі види реабілітаційних заходів:

– психолого-педагогічні – психокорекція якостей і функцій дитини з інвалідністю, її мотивації до життєдіяльності та праці, навчання прийомів і методів психологічної саморегуляції, корекція розвитку;

– трудові – сприяння у трудовому навчанні і адаптації, психологічна підтримка в процесі професійної адаптації в різних сферах трудової діяльності;

– соціальні – соціально-побутова адаптація й соціально-середовищна орієнтація.

Після закінчення курсу комплексної реабілітації установа надає отримувачу довідку про надані реабілітаційні послуги та результати комплексної реабілітації.

Завдяки використанню фахівцями психолого-педагогічних відділень центрів комплексної реабілітації України та Німеччини різних форм корекційної роботи з дітьми з особливими потребами під час занять, у дітей під час виконання завдань, вправ поліпшується загальний стан, що позитивно впливає на роботу дитини й педагога в цілому. Для різної вікової категорії та відповідно до нозології дітей із інвалідністю пропонуються види роботи з частковим або повним самостійним виконанням завдань або виготовленням виробів, які розвивають дрібну моторику (вправи на взаємозв'язок моторики рук та мовної моторики), коригують пізнавальну сферу, удосконалюють сенсорну сферу дитини, розвивають творчі можливості дітей, їхньої фантазії та естетичного смаку; формують позитивну самооцінку, розвиток уяви, виховують працьовитість, наполегливість, коригують психоемоційний стан та поведінку дитини.

Під час роботи з дітьми з церебральним паралічем, синдромом Дауна, із затримкою психічного розвитку педагоги застосовують такі принципи діяльності:

✓ індивідуальний підхід до кожної окремої дитини. Заняття плануються з урахуванням індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, нозології дитини, її особистого розвитку, емоційного стану. Протягом роботи оцінюється динаміка формування навички і ступінь, складність та інтенсивність корекційного впливу та навантаження;

✓ етапність. На початковому етапі встановлюється емоційний контакт із дитиною, далі відбувається знайомство з дидактичними матеріалами, обладнанням, на наступному етапі педагог визначає інтенсивність та тривалість впливу і основним етапом проводиться корекційно- реабілітаційна робота;

✓ безперервність навчання. Під час занять можуть бути присутні батьки, які отримують консультацію та компетентні рекомендації щодо формування та використання вправ з розвитку дитини вдома. Це дає можливість здійснювати наступність реабілітаційних заходів, продовжувати та закріплювати роботу в домашніх умовах (Азарський, 2002).

В Україні протягом останніх років добре зарекомендував себе інноваційний засіб реабілітації – британська програма «Нумікон».

Мультисенсорний підхід у формуванні математичних уявлень у дітей з інвалідністю допомагає подавати дитині матеріал структуровано, так, щоб дитина привчалася до візуального сприйняття чисел і розуміння взаємин між ними. У ході виконання вправ набуваються навички формування числа з допомогою обирання відповідного роздаткового лічильного матеріалу. Система вправ «Нумікон» сприяє розвитку тактильного дотику, образного мислення, навичок конструювання, формуванню механічного і кількісного рахунку, допомагає наочно засвоїти додавання й віднімання, а яскравий матеріал стимулює до активних дій, утримуючи увагу на завданнях.

Позитивні результати було одержано під час використання технології Марії Монтесорі для корекції порушень психічного розвитку дітей: діти із затримкою психічного розвитку, з порушеннями мовлення, із дитячим церебральним паралічем. До Центру реабілітації поступають діти із затримкою психічного розвитку, з розумовою відсталістю легкого ступеня, порушеннями мовлення, дитячим церебральним паралічем, дитячим аутизмом. Для корекційної роботи використовуються окремі елементи технології Монтесорі як у процесі проведення індивідуальних занять із учителем-реабітологом, так і на корекційних заняттях практичного психолога, музичних заняттях та заняттях з трудової адаптації.

Гарним прикладом створення відповідних умов для адаптації дітей з інвалідністю в Організації Німеччини є наявність у кабінетах педагогів різних дидактичних зон:

1. Зона сенсорного розвитку, у якій знаходяться обладнання та матеріали до вправ, що допомагають дітям оволодіти вмінням розрізняти особливості й властивості предметів за висотою, шириною, довжиною, формою, кольором, запахом:

– вправи практичного та соціального життя: наприклад, рамки з застібками, догляд за живими квітами;

– матеріали для розвитку відчуттів: «шумові коробочки», «коробочки з запахами», «смакові баночки»;

– матеріали для сприймання розмірів: кубики, кольорова гірка, драбина, штанги;

– матеріали для розрізнення кольорів: кольорові таблички, іграшки, дидактичні картки;

– матеріали для розрізнення форм: конструктивні трикутники, геометричні тіла, набори геометричних фігур;

– матеріали для виховання тактильного почуття: скринька з кусочками тканини, дощечки з різною поверхнею та інші (Бондар, 2009).

За допомогою Монтесорі-матеріалів діти вчаться усвідомлювати й упорядковувати свої хаотичні враження про світ, пізнають культуру та сучасну цивілізацію, на власному досвіді вчаться розуміти природу й орієнтуватися в ній.

2. Мовна зона, у якій знаходяться дидактичні матеріали, що допомагають дітям ознайомлюватися з назвами букв та звуками, навчитися розрізняти голосні та приголосні звуки, ділити слова на склади, правильно читати, писати. Це: літери з шорсткого паперу та рухливий алфавіт, спеціальні тематичні картки для розвитку мовлення, читання: складання слів із букв, складів, складання речень за малюнками, з даними словами, робота з деформованими реченнями та текстами.

3. Математична зона, де розміщені геометричні матеріали та спеціальні картки з різних тем із математики: співвідношення кількості предметів із числом, порівняння чисел, картки з числовими рядами «Виправ помилку», «Знайди елемент, якого не вистачає» та інші. Такі матеріали, як цифри з шорсткого паперу, числові штанги, цифри та числа, ланцюжки з намистинок, ланцюжки з кульками, які допомагають дітям навчитися лічити предмети, порівнювати групи предметів, читати й записувати числа, розв'язувати приклади на додавання і віднімання, прості арифметичні задачі.

4. Природнича зона, у якій розміщені матеріали для ознайомлення з природою, явищами навколишньої дійсності в їх взаємозв'язках та взаємовпливах. Підібрані матеріали допомагають вихованцям центру комплексної реабілітації ознайомитися також із рослинним і тваринним світом.

5. Музична, мистецька зони, де зібрані різноманітні шумові та ударні музичні інструменти, з яких звук витягується ударом або тряскою (молоточки, палички, бубончики й дзвіночки), відео-, аудіозаписи, що сприяють розвитку слуху дитини, стають супутніми в корекції та загальному розвитку її особистості.

6. Ураховуючи те, що в центрі комплексної реабілітації з дітьми, що мають особливості психофізичного розвитку, провідною є ігрова діяльність, створено зону «Казкотерапії», де з дітьми проводяться різноманітні ігри, що сприяють розвитку уваги, пам'яті, волі та інших психічних процесів (Бондар, 2009).

В Україні на заняттях з арт-терапії в центрах реабілітації, яка являє собою методику лікування за допомогою художньої творчості, педагоги в реабілітаційному процесі використовують LED-мольберт. Це унікальний

пристрій, який має плоску панель, усередині якої вбудовані LED-лампи, що підсвічують вже створений дитиною малюнок. За допомогою дошки можна вчити дитину малювати різні геометричні фігури, проводити прямі та хвилясті лінії, вчити правильно тримати маркер, коригувати натиск руки, розвивати сенсорні еталони.

Інноваційні технології впроваджуються в корекційно-реабілітаційний процес на заняттях із сенсорної інтеграції. Сенсорна інтеграція – це метод, що допомагає дітям з інвалідністю заповнити дефіцит сенсорного досвіду, якого не дає їм сучасне середовище, для яких, з огляду на обставини, не було змоги пройти етапи природного становлення розвитку сенсорних процесів організму. Порушення обробки сенсорної інформації на будь-якому з рівнів нервової системи, яке спостерігається в дітей з уродженими або набутими вадами, негативно впливає на такі важливі сфери життя, як освоєння рухових навичок, емоцій, ігрової діяльності, регуляції поведінки, навчання й соціальної взаємодії. Сенсорні кімнати забезпечені тренажерами для рухливих та логічних ігор:

- підвісна гойдалка – гамак «Крапля» впливає на вміння концентруватися, формує цілісне відчуття власного тіла, допомагає подолати бар'єр тілесного контакту з іншими людьми;

- об'ємально-стискальний тренажер «Сквізер» створює заспокійливий ефект та зниження рівня тривожності, сприяє можливостям кращого сприйняття власного тіла;

- еластична панчоха для тіла дозволяє набути відчуттів саморегуляції, розвинути витривалість, привчитися до усвідомлення власного тіла;

- настінний модуль М. Монтесорі «Рух прорізом» допомагає готувати руку дитини до письма, координує роботу очей і рук, учить вільно маніпулювати дрібними предметами;

- модульний тренажер «Спуск з роликками» стимулює тактильну, пропріоцептивну та вестибулярну системи дитини;

- сенсорна гойдалка «Диск» – відмінне обладнання для розвитку балансувально-вестибулярної сфери.

Методика сенсорної інтеграції рекомендована дітям із затримкою психоемоційного розвитку, з синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю, дітям із розладом аутичного спектру, застосовується в реабілітації дітей з дитячим церебральним паралічем та для корекції генетичних синдромів.

Підбираючи гру, педагоги враховують вікові та індивідуальні особливості нозологічні типи і характеристики кожної дитини, її готовність

до виконання завдань, обирають варіанти спрощеного або ускладненого проведення гри. Якщо дитина швидко й легко справляється із завданнями, їй пропонується більш складні завдання, і, навпаки, у випадку утруднень, більше часу виділяється на прості завдання. Виконуючи різні вправи та граючись, діти вчаться керувати собою, спілкуватися з дорослими, засвоюють правила поведінки, які поширюються й закріплюються у процесі інших видів реабілітаційної діяльності.

У Німеччині для дітей із руховими порушеннями (це діти зі сколіозом, з уродженими вивихами тазостегнових суглобів, клишоногістю, з дитячим церебральним паралічем) характерні нестійка рівновага під час ходьби, неспроможність самостійно спускатися й підніматися сходами, помітні порушення координації рухів, вони часто потребують допомоги дорослих під час вдягання, роздягання, бо навички самообслуговування в них, здебільшого, недостатньо сформовані. Іноді в таких дітей трапляється підвищена слинотеча, а порушення вимовляння звуків часто ускладнює їхнє спілкування з однолітками та дорослими. Через дефіцит спілкування та активного контакту з довкіллям у дітей недостатньо сформовані знання та уявлення про довкілля. Тому діти з церебральним паралічем потребують більшої уваги з боку педагогічного і медичного персоналу. Важливою частиною роботи вчителя-реабітолога, соціального педагога в організації і проведенні ігор та занять є правильне забезпечення рухового режиму (наприклад, знаходження найзручнішої для дитини пози під час роботи за столом, зміна активної діяльності, форм роботи). Основними напрямками роботи вчителя-реабітолога з корекції рухових порушень (ерготерапевта) є формування навичок самообслуговування, розвиток практичної діяльності дитини. Під час занять дитині пропонується виконання комплексу вправ для плечових суглобів, рук, пальців, ніг. Це фізичні вправи на піднімання, стискання, повороти, рухи, постукування тощо. Значущість таких завдань для корекції порушених функцій у дітей із церебральним паралічем є очевидною (Колупаєва та Таранченко, 2010).

Ефективним нововведенням у роботі вчителів-реабітологів, практичних психологів стала методика Тору Кумона. Японська методика навчання, яку використовують в Україні, набула популярності серед педагогічного складу центру реабілітації, оскільки вона дозволяє дітям різних нозологій, а особливо дітям із ДЦП та іншими розладами моторики, засвоїти навички письма, розвинути мислення, увагу, пам'ять, дрібну моторика рук, виховувати посидючість, самодисципліну, прагнення до систематичних занять, віру у власні сили. Методика включає в себе використання

спеціальних альбомів, карток із графічними завданнями, які побудовані за принципом «від простого до складного». Завдяки виконанню завдань у дитини формуються навички вирізання, малювання, письма та рахунку. Таким чином, розроблена та застосована поетапна система ігор і вправ для психічного розвитку складає основу корекції пізнавальної діяльності дитини, сприяє формуванню в дітей елементарних навичок практичного життя, вихованню самостійності мислення, вчить концентрувати увагу, мотивувати власні дії, досягати простої поставленої мети.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Завдяки заняттям за корекційно-розвивальними та психолого-педагогічними методиками, які застосовуються фахівцями психолого-педагогічного відділення Центру комплексної реабілітації України та Німеччини у практиці реабілітаційної роботи з дітьми з інвалідністю різних вікових категорій та нозологій поліпшується загальна моторика та рухові здібності, з'являється цікавість до трудової діяльності, дитина навчається швидко й правильно реагувати в нестандартних ситуаціях, розвантажується, зміцнює нервову систему, покращує психоемоційний стан, у неї стимулюється дослідницький інтерес та маніпулятивна діяльність, балансувально-вестибулярна та пропріоцептивна системи, кожна особа з інвалідністю має змогу виконати індивідуальну програму реабілітації в індивідуальному темпі, що допомагає реалізувати її індивідуальні потреби.

В Україні залишаються суттєві бар'єри на шляху до створення для осіб з інвалідністю необхідних та належних умов життєдіяльності. Серед них: ментальні, інформаційні, бар'єри під час доступу таких осіб до фізичного оточення, транспорту, освіти, праці, відпочинку, культури, спорту, інформації, туризму тощо. Вивчення передового світового досвіду, а також співпраця з державними структурами європейських країн допоможе Україні розробити власну систему державної підтримки осіб з інвалідністю.

ЛІТЕРАТУРА

- Азарський, Ш. М. (2002). *Дитячий церебральний параліч, надбана слаборозумовість та педагогічна запущеність (соціально-реабілітаційні аспекти для профільних хворих у суспільстві)*. Хмельницький: Поділля (Azarskyi, Sh. M. (2002). *Cerebral palsy, acquired mental retardation and pedagogical neglect (social rehabilitation aspects for specialized patients in society)*. Khmelnytsky Podillia).
- Бондар, В. І. (2009). *Психолого-педагогічні основи розвитку дітей системі М.Монтессорі*. Полтава: РВВ ПДАА (Bondar, V. I. (2009). *Psychological and pedagogical bases of children's development in the M. Montessori system*. Poltava: RVV PDAA).
- Відділення соціально-педагогічної реабілітації КУ СОР – Сумського обласного центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю. Режим доступу: https://kid.sumy.ua/?page_id=27#.X6zVJ94zblU (Department of Social and Pedagogical Rehabilitation of KU SOR – Sumy Regional Center for Comprehensive

- Rehabilitation for Children and Persons with Disabilities*. Retrieved from: https://kid.sumy.ua/?page_id=27#.X6zVJ94zblU.
- Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (*Law of Ukraine «On Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine»*) (2017). Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/t052961?ed=2017_06_06.
- Колупаєва, А. А., Таранченко, О. М. (2010). *Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навч.-метод. посіб.* Київ «АТОПОЛ» (Kolupaieva, A. A., Taranchenko, O. M. (2010). *Children with special needs in the general educational space: teaching manual*. Kyiv: АТОПОЛ).
- Конвенція про права осіб з інвалідністю (*Law of Ukraine «Convention on the Rights of Persons with Disabilities»*) (2006). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#top.
- КУ СОС – Сумського обласного центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю: головна сторінка. Режим доступу: <https://kid.sumy.ua/> (*Sumy Regional Center for Comprehensive Rehabilitation for Children and Persons with Disabilities: main page*). Retrieved from: <https://kid.sumy.ua/>.
- Наказ Міністерства соціальної політики України «Деякі питання комплексної реабілітації осіб з інвалідністю» №855 (*Law of Ukraine Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine «Some issues of comprehensive rehabilitation of persons with disabilities»*) (2016). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1209-16#n15>.
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю №757 (2007). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-2007-%D0%BF#Text>.
- Wegweiser kindertagesstätten und öffentlich geförderte Kindertagespflege in der Stadt Frankfurt (Oder)*. Zugriffsmodus: https://www.frankfurtoder.de/PDF/00_Kindertagesbetreuungswegweiser_ges_0911_2012.PDF?ObjSvrID=2616&ObjID=1888&ObjLa=1&Ext=PDF&WTR=1&ts=156872849.
- Fortschreibung der Sozialplanung der Stadt Frankfurt (Oder)*. Zugriffsmodus: https://www.frankfurt-oder.de/PDF/5_Teilplan_Altenhilfe_2004.PDF?ObjSvrID=2616&ObjID=1932&ObjLa=1&Ext=PDF&WTR=1&ts=1568728351.

РЕЗЮМЕ

Бездидько Наталя, Лянной Юрій. Методические основы коррекционной помощи детям с инвалидностью в условиях реабилитационного центра Украины и Германии.

В статье рассмотрена проблема реабилитации и социализации детей с инвалидностью в условиях современного развития общества Украины (на примере КУ СОС – Сумского обласного центра комплексной реабилитации для детей и особей с инвалидностью) и Германии (на примере организации для людей с ограниченными возможностями «Wiechernheit» в городе Франкфурт-на-Одере). Особое внимание уделено методическим основам коррекционной помощи. Замечено, что именно центры реабилитации должны координировать и управлять процессом создания благоприятного реабилитационного пространства для детей с инвалидностью. Проанализированы методики, которые используются для реабилитации детей и лиц с инвалидностью. Исследована индивидуальная программа реабилитации инвалида, которая определяет виды, формы и объем реабилитационных мероприятий, оптимальные сроки их выполнения и конкретных исполнителей.

Ключевые слова: реабилитационный центр, дети с инвалидностью, реабилитация, коррекция, коррекционно-развивающие методики, коррекционная помощь, комплексность, методические основы.

SUMMARY

Bezdidko Natalia, Liannoï Yurii. Methodological foundations of correctional help for children with disabilities in conditions of the rehabilitation centers of Ukraine and Germany.

In recent years, Ukraine has been at the forefront of indicators that characterize the effectiveness of state and government care for the population, their health, assistance to vulnerable groups – people with disabilities. Therefore, today special attention is paid to solving a number of tasks related to the rehabilitation of children and people with disabilities aged 0 to 25 years and identifying areas for their adaptation in the social environment. Child disability in Ukraine has a steady upward trend against the background of declining birth rates. This situation requires creation and provision of the necessary conditions for the social rehabilitation of children with disabilities, which will enable them to lead an active life and gradually integrate into society. The urgency of the problem is to create conditions for the rehabilitation of children and persons with disabilities with the subsequent possibility of effective adaptation in active social life and ensuring the social and communicative needs of children with disabilities. Due to classes on correctional-developmental psychological and pedagogical methods used by specialists of the psychological-pedagogical department of Sumy Regional Center for Comprehensive Rehabilitation for Children and Persons with Disabilities in the practice of rehabilitation work with children with disabilities of different ages and nosologies, the child learns to react quickly and correctly in non-standard situations, unloads, strengthens the nervous system, improves psycho-emotional state, stimulates research interest and manipulative activity, balancing vestibular and proprioceptive systems, each person with a disability has the opportunity to perform an individual rehabilitation program, which helps to realize one's individual needs.

Key words: rehabilitation center, children with disabilities, rehabilitation, correction, correctional and developmental techniques, correctional care, complexity, methodological foundations.

УДК374.7.091:37.014.3(7-17):477)-028.46

Олена Теренко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0003-1427-921X

Лариса Ключко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0003-1762-5894
DOI 10.24139/2312-5993/2021.08/242-250

ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ

Мета статті: проаналізувати північноамериканський досвід розвитку освіти дорослих як чинник реформування вітчизняного освітнього простору. Методи дослідження: для досягнення поставленої мети використовувалася низка загально-теоретичних методів, а саме аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення та конкретно наукових методів, а саме: термінологічний аналіз, історико-генетичний аналіз, метод наукової екстраполяції. Розглянуто освіту дорослих як важливий інструмент формування громадянського суспільства у США та Канаді. Здійснено компаративний аналіз концептів «активне громадянство» та «демократичне громадянство». Систематизовано принципи неформальної освіти дорослих. Проаналізовано особливості розвитку освіти дорослих в Україні в різні історичні періоди.

Ключові слова: освіта дорослих, громадянське суспільство, активне громадянство, демократичне громадянство, США, Канада, Україна.